

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ» (5–9 КЛАСИ, НУШ)

**Ужгородський ліцей ім. Августина Волошина Ужгородської міської ради
Закарпатської області
2026/2027 навчальний рік**

1. Нормативна основа

Оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» здійснюється відповідно до:

1. Закону України «Про освіту».
2. Закону України «Про повну загальну середню освіту».
3. Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
4. Наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів».
5. Наказу Міністерства освіти і науки України від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».
6. Чинної модельної навчальної програми інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» та розробленої на її основі навчальної програми, за якою працює заклад освіти.

Оцінювання ґрунтується на компетентнісному, діяльнісному, практикоорієнтованому та особистісно орієнтованому підходах.

2. Загальні підходи до оцінювання

Оцінювання результатів навчання з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» спрямоване на визначення рівня сформованості соціальної та здоров'язбережувальної компетентностей учнів, їхньої здатності приймати відповідальні рішення, дбати про власне здоров'я, безпеку інших людей та особистий і суспільний добробут.

Основними завданнями оцінювання є визначення здатності учнів:

- розпізнавати небезпечні ситуації та оцінювати ризики;
- приймати безпечні й відповідальні рішення;
- застосовувати алгоритми дій у небезпечних ситуаціях;
- демонструвати знання основ домедичної допомоги;
- розуміти чинники фізичного, психічного та соціального здоров'я;
- обґрунтовувати вибір здорового способу життя;
- застосовувати навички ефективного спілкування;
- конструктивно розв'язувати конфлікти;
- протидіяти булінгу, насильству та дискримінації;
- розуміти принципи безпечної поведінки в інформаційному середовищі;
- планувати власну діяльність і раціонально використовувати ресурси;
- виявляти підприємливість і фінансову відповідальність;
- дотримуватися етичних норм;
- аналізувати життєві ситуації та прогнозувати наслідки власних рішень.

Оцінювання здійснюється за **12-бальною шкалою** відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених навчальною програмою.

3. Основні групи результатів навчання

Група 1. Безпека

Уникання загроз для життя власного та інших осіб, прийняття рішень з користю для власної та громадської безпеки.

Оцінюється здатність учня розпізнавати небезпеки, аналізувати ризики, приймати обґрунтовані рішення та застосовувати правила безпечної поведінки.

Основні показники:

- розпізнавання потенційних небезпек;
- визначення чинників ризику;
- прогнозування можливих наслідків небезпечних ситуацій;
- знання правил поведінки під час надзвичайних ситуацій;
- вибір безпечного алгоритму дій;
- уміння звернутися по допомогу;
- знання основ домедичної допомоги;
- розуміння правил дорожньої безпеки;
- розпізнавання небезпек в інтернеті;
- протидія насильству та булінгу;
- обґрунтування рішень щодо особистої й громадської безпеки.

Особлива увага приділяється здатності учня застосовувати правила безпеки в практичних ситуаціях, а не лише відтворювати теоретичні відомості.

Група 2. Здоров'я

Турбота про особисте здоров'я. Аргументований вибір здорового способу життя.

Оцінюється здатність учня розуміти чинники здоров'я, аналізувати власні потреби, обґрунтовувати здорові рішення та використовувати набуті знання для збереження здоров'я.

Основні показники:

- розуміння складників здоров'я;
- визначення чинників, що впливають на здоров'я;
- аналіз способу життя;
- обґрунтування принципів раціонального харчування;
- розуміння значення фізичної активності;
- пояснення ролі сну, відпочинку та режиму дня;
- розпізнавання шкідливих звичок і ризикованої поведінки;
- знання способів профілактики захворювань;
- розуміння значення психічного здоров'я;
- визначення способів подолання стресу;
- застосування навичок емоційної саморегуляції;
- аргументування власних рішень щодо здорового способу життя.

Група 3. Добробут

Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту.

Оцінюється здатність учня відповідально приймати рішення, планувати діяльність, використовувати ресурси, співпрацювати з іншими та виявляти підприємливість.

Основні показники:

- розуміння поняття особистого та суспільного добробуту;
- постановка цілей і планування їх досягнення;
- раціональне використання часу;
- відповідальне ставлення до ресурсів;
- визначення потреб і бажань;
- розуміння основ фінансової грамотності;

- планування особистих витрат;
- розпізнавання фінансових ризиків;
- застосування навичок співпраці;
- конструктивне розв'язання конфліктів;
- прояви підприємливості та ініціативності в навчальних завданнях;
- дотримання етичних принципів;
- прийняття відповідальних рішень;
- оцінювання наслідків власної діяльності.

4. Загальні рівні результатів навчання

Рівень	Бали	Узагальнена характеристика
Початковий	1–3	Учень розпізнає окремі небезпечні ситуації, називає прості правила здорового способу життя, відтворює елементарні відомості про добробут, виконує найпростіші завдання переважно за допомогою вчителя.
Середній	4–6	Учень розуміє основні правила безпеки та здорового способу життя, пояснює прості життєві ситуації, виконує типові завдання за зразком, визначає окремі наслідки власних рішень.
Достатній	7–9	Учень переважно самостійно аналізує життєві ситуації, визначає ризики, пропонує обґрунтовані рішення, застосовує знання про здоров'я, безпеку й добробут, пояснює можливі наслідки дій.
Високий	10–12	Учень самостійно аналізує складніші життєві ситуації, критично оцінює ризики, обґрунтовує ефективні та безпечні рішення, прогнозує їхні наслідки, пропонує альтернативні способи дій і застосовує знання в нових умовах.

Наведені характеристики є предметно адаптованим узагальненням рівнів оцінювання. Повні офіційні загальні критерії за кожним балом визначені наказом МОН № 722.

5. Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності

5.1. Усні відповіді

Під час оцінювання враховуються:

- правильність і повнота відповіді;
- розуміння основних понять;
- знання правил безпечної поведінки;
- здатність пояснювати чинники здоров'я та добробуту;
- наведення прикладів із життєвих ситуацій;
- встановлення причинно-наслідкових зв'язків;
- логічність і послідовність висловлювання;
- аргументованість власної позиції;
- уміння пропонувати практичні рішення;
- самостійність відповіді.

5.2. Аналіз життєвих ситуацій та кейс-завдань

Оцінюються:

- правильність розуміння запропонованої ситуації;
- визначення основної проблеми;
- розпізнавання ризиків;
- аналіз можливих причин і наслідків;

- визначення доступних способів дій;
- вибір безпечного й відповідального рішення;
- обґрунтування власного вибору;
- прогнозування можливих наслідків;
- формулювання висновків.

Кейс-завдання можуть стосуватися конфліктів, булінгу, дорожньої безпеки, кібербезпеки, здорового харчування, управління емоціями, фінансових ризиків та інших життєвих ситуацій.

Високий рівень виконання передбачає здатність учня самостійно аналізувати ситуацію, порівнювати альтернативні рішення й обґрунтовувати найбільш доцільний спосіб дій.

5.3. Практичні роботи та тренувальні вправи

Оцінюються:

- розуміння мети завдання;
- знання відповідного алгоритму;
- правильність послідовності дій;
- застосування отриманих знань;
- уміння використовувати необхідні засоби;
- дотримання правил безпеки;
- здатність приймати рішення;
- правильність виконання практичних дій;
- аналіз результату;
- формулювання висновків.

Практичні завдання можуть передбачати моделювання безпечної поведінки, відпрацювання алгоритмів реагування на небезпеку, планування режиму дня, складання особистого бюджету, аналіз конфліктних ситуацій.

5.4. Моделювання дій у небезпечних ситуаціях

Оцінюються:

- правильність визначення небезпеки;
- розуміння потенційних ризиків;
- знання алгоритму дій;
- правильність вибору способу реагування;
- дотримання послідовності безпечних дій;
- здатність визначити необхідність допомоги;
- правильність використання засобів безпеки;
- пояснення власного рішення;
- прогнозування можливих наслідків.

Можуть моделюватися ситуації пожежі, повітряної тривоги, виявлення підозрілих предметів, дорожньо-транспортної пригоди, травмування та інших небезпечних подій.

Навчальне моделювання проводиться без створення реальної небезпеки для учнів.

5.5. Основи домедичної допомоги

Оцінюються:

- розуміння необхідності забезпечення власної безпеки;
- правильність оцінювання навчальної ситуації;
- знання порядку виклику екстрених служб;
- розуміння послідовності відповідних дій;

- правильність виконання практичних прийомів на тренажерах або навчальних моделях;
- дотримання вимог безпеки;
- здатність пояснити алгоритм допомоги;
- розпізнавання ситуацій, коли необхідна допомога фахівців.

Оцінювання здійснюється відповідно до вікових можливостей учнів, змісту навчальної програми та чинних рекомендацій щодо домедичної допомоги.

Практичні прийоми відпрацьовуються лише безпечними навчальними способами.

5.6. Завдання зі здорового способу життя

Оцінюються:

- розуміння складників здорового способу життя;
- визначення чинників ризику;
- аналіз харчових звичок;
- розуміння значення фізичної активності;
- уміння планувати режим дня;
- знання способів профілактики захворювань;
- розуміння впливу стресу;
- визначення способів підтримання психічного здоров'я;
- аргументування здорових рішень;
- формулювання висновків.

Особливу увагу приділено практичному застосуванню знань, умінню аналізувати ситуації та обґрунтовувати вибір на користь здоров'я.

5.7. Завдання з фінансової грамотності та добробуту

Оцінюються:

- розуміння базових фінансових понять;
- уміння розрізняти потреби та бажання;
- планування витрат;
- складання простого бюджету;
- правильність фінансових обчислень;
- аналіз доходів і витрат;
- визначення фінансових ризиків;
- розпізнавання шахрайських ситуацій;
- обґрунтування фінансових рішень;
- раціональне використання ресурсів;
- формулювання висновків.

Оцінювання спрямоване на визначення сформованості фінансової компетентності відповідно до змісту інтегрованого курсу.

5.8. Робота з інформацією

Оцінюються:

- уміння знаходити необхідну інформацію;
- правильність добору джерел;
- розуміння змісту повідомлень;
- аналіз інформації про здоров'я, безпеку та добробут;
- розпізнавання недостовірних повідомлень;
- критичне оцінювання рекомендацій;
- визначення ризиків поширення персональної інформації;
- порівняння відомостей із різних джерел;
- формулювання обґрунтованих висновків.

5.9. Тестові та письмові роботи

Оцінюються:

- правильність відповідей;
- розуміння правил безпечної поведінки;
- знання чинників здоров'я;
- розуміння принципів добробуту;
- здатність аналізувати життєві ситуації;
- правильність вибору алгоритмів дій;
- уміння визначати ризики;
- здатність прогнозувати наслідки;
- аргументованість висновків.

Тестові роботи можуть містити завдання з вибором відповіді, установленням відповідності, визначенням послідовності дій, короткою та розгорнутою відповіддю, аналізом ситуацій.

Кількість завдань, їхня складність, максимальна кількість балів і порядок переведення результатів у 12-бальну шкалу визначаються для конкретної роботи та повідомляються учням до її виконання.

5.10. Проєктні та творчі роботи

Оцінюються:

- відповідність роботи темі;
- правильність визначення мети;
- повнота виконання завдання;
- достовірність інформації;
- практична значущість результатів;
- самостійність;
- творчий підхід;
- обґрунтованість запропонованих рішень;
- якість представлення результатів;
- формулювання висновків;
- дотримання академічної доброчесності.

Формами роботи можуть бути презентації, інформаційні плакати, соціальні проєкти, пам'ятки з безпеки, інфографіка, розроблення особистого фінансового плану, дослідження чинників здоров'я та інші навчальні продукти.

6. Особливості оцінювання в 5 класі

У 5 класі оцінювання спрямоване на формування базових навичок безпечної поведінки, здорового способу життя та відповідального ставлення до власного добробуту.

Оцінюються:

- розуміння основних правил безпеки;
- розпізнавання небезпечних ситуацій;
- знання правил поведінки в закладі освіти;
- розуміння алгоритмів дій у надзвичайних ситуаціях;
- дотримання правил особистої гігієни;
- розуміння значення харчування, сну й фізичної активності;
- уміння розпізнавати емоції;
- знання основ безпечного спілкування;
- розуміння особистих потреб;
- виконання простих практичних завдань;
- формулювання нескладних висновків.

7. Особливості оцінювання в 6 класі

У 6 класі оцінювання спрямоване на розвиток уміння аналізувати життєві ситуації, визначати ризики й обґрунтовувати рішення.

Оцінюються:

- аналіз небезпечних ситуацій;
- визначення чинників ризику;
- застосування правил безпеки;
- розуміння впливу звичок на здоров'я;
- аналіз харчової поведінки;
- розуміння значення фізичної активності;
- визначення способів подолання стресу;
- конструктивне спілкування;
- уміння планувати власний час;
- розуміння особистого добробуту;
- обґрунтування рішень.

8. Особливості оцінювання в 7 класі

У 7 класі оцінювання спрямоване на розвиток відповідального ставлення до здоров'я, безпеки та соціального добробуту.

Оцінюються:

- розуміння складніших ризиків;
- аналіз поведінки в небезпечних ситуаціях;
- прогнозування наслідків рішень;
- розуміння впливу звичок на здоров'я;
- визначення способів збереження психічного здоров'я;
- аналіз конфліктів;
- протидія насильству й булінгу;
- розвиток навичок співпраці;
- планування особистих ресурсів;
- прийняття відповідальних рішень;
- формулювання обґрунтованих висновків.

9. Особливості оцінювання у 8 класі

У 8 класі оцінювання спрямоване на поглиблення навичок аналізу ризиків, самостійного прийняття рішень і відповідальної поведінки.

Оцінюються:

- критичне оцінювання небезпечних ситуацій;
- застосування алгоритмів безпечної поведінки;
- аналіз чинників здоров'я;
- розуміння особистої відповідальності;
- розпізнавання маніпуляцій і соціального тиску;
- аналіз міжособистісних стосунків;
- застосування навичок конструктивного спілкування;
- планування особистого розвитку;
- визначення фінансових ризиків;
- аналіз наслідків власних рішень.

10. Особливості оцінювання в 9 класі

У 9 класі оцінювання спрямоване на систематизацію знань і розвиток здатності самостійно приймати обґрунтовані рішення щодо здоров'я, безпеки та добробуту.

Оцінюються:

- аналіз складних життєвих ситуацій;
- оцінювання особистих і суспільних ризиків;
- вибір ефективних алгоритмів безпеки;
- аргументування здорових рішень;
- визначення способів збереження психічного здоров'я;
- аналіз міжособистісних і соціальних проблем;
- застосування навичок ненасильницького спілкування;
- відповідальне планування майбутнього;
- використання основ фінансової грамотності;
- планування особистого добробуту;
- оцінювання наслідків власних рішень;
- формулювання аргументованих висновків.

Конкретний зміст оцінювання в кожному класі визначається чинною навчальною програмою ліцею.

11. Види оцінювання

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання здійснюється для відстеження навчального поступу учнів, виявлення навчальних труднощів та надання конструктивного зворотного зв'язку.

Може передбачати педагогічне спостереження, усні коментарі, самооцінювання, взаємооцінювання, рефлексію та аналіз практичних завдань.

Результати формувального оцінювання не враховуються під час підсумкового оцінювання.

Поточне оцінювання

Поточне оцінювання здійснюється протягом освітнього процесу для визначення проміжного рівня досягнення очікуваних результатів навчання.

Учитель самостійно визначає кількість, періодичність і форми поточного оцінювання відповідно до навчальних цілей.

Поточні оцінки фіксуються в класному журналі без обов'язкового зазначення груп результатів.

Тематичне оцінювання

Тематичне оцінювання здійснюється за потреби на основі поточних оцінок, результатів підсумкової тематичної роботи або їх поєднання.

Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми, розділу чи модуля не є обов'язковим.

Семестрове оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється на основі тематичних оцінок, а за їх відсутності — поточних оцінок.

За рішенням учителя може проводитися підсумкова семестрова робота, що охоплює результати навчання, передбачені програмою на відповідний період.

За результатами семестру виставляється **одна оцінка з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»**.

Окреме семестрове оцінювання кожної групи результатів не є обов'язковим.

Річне оцінювання

Річне оцінювання здійснюється відповідно до чинних нормативних вимог з урахуванням результатів навчання протягом навчального року.

Річна оцінка відображає рівень досягнення очікуваних результатів навчання з інтегрованого курсу.

12. Принципи об'єктивності, конфіденційності та академічної доброчесності

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах:

- об'єктивності;
- справедливості;
- прозорості;
- неупередженості;
- систематичності;
- поваги до гідності учня;
- індивідуального підходу;
- академічної доброчесності.

Під час оцінювання не допускається зниження балів через особисті переконання, сімейні обставини, матеріальне становище, стан здоров'я або інші індивідуальні особливості учня.

Не оцінюються як навчальні досягнення:

- особисті медичні діагнози;
- фізичні характеристики учня;
- матеріальний добробут родини;
- особисті переживання або небажання розкривати приватну інформацію;
- поведінка, що не є безпосереднім результатом виконання навчального завдання.

Учням можуть пропонуватися змодельовані життєві ситуації замість необхідності розкривати власний досвід.

Учні мають право бути завчасно ознайомленими з критеріями оцінювання, отримувати пояснення виставленої оцінки, конструктивний зворотний зв'язок та оскаржувати результати оцінювання в установленому порядку.

13. Нормативні документи

1. **Державний стандарт базової середньої освіти**, постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п>
2. **Наказ МОН від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»:** <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-26>
3. **Наказ МОН від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»:** <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultataiv-navchannia-uchniv-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity?v=6a8420819f7e7>
4. **Роз'яснення МОН «МОН спростило процедури оцінювання в базовій школі»** від 18.08.2026: <https://mon.gov.ua/news/mon-sprostylo-protsedury-otsiniuvannia-v-bazovii-shkoli>
5. **Методичний посібник МОН «Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь: як оцінювати в НУШ»:** <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nush/szo-ociniuvannia-2025-putivnik.pdf>
6. **Модельні навчальні програми для 5–9 класів НУШ:** <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>